

PRODUKTYWNOŚĆ POWIERZCHNI PASZOWEJ NA FERMACH BYDŁA MLECZNEGO I OPASOWEGO

Krystyna Oleszek

Międzywydziałowy Instytut Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa AR Lublin

W zakresie ekonomiki żywienia i gospodarki paszowej można wyodrębnić dwa ujemne zjawiska:

- przeznaczanie zbyt dużego areału pod uprawę roślin pastewnych;
- niezadowalający sytem wykorzystania i uszlachetniania zasobów paszowych [1]. Świadczy to z kolei o zbyt niskiej produktywności powierzchni paszowej, która w bezpośredni sposób wpływa na wielkość produkcji zwierzęcej uzyskanej z jednostki powierzchni.

MATERIAŁ I METODY

Badaniami objęto trzy fermy krów mlecznych w gospodarstwach: Podłodów, Magdalenka i Korolówka oraz trzy fermy bydła opasowego w gospodarstwach: Szczepiatyn, Suszów i Korolówka za rok gospodarczy 1973/74.

Wielkość powierzchni paszowej obliczono metodą zaproponowaną przez Jerzaka [1], wychodząc z faktycznego zużycia pasz w poszczególnych fermach. Następnie ustalono wartość dochodów, do których dla ferm bydła mlecznego zaliczono: wartość globalnej produkcji mleka i żywca netto oraz wartość obornika, natomiast dla ferm bydła opasowego: wartość produkcji żywca netto i wartość obornika.

Produktywność powierzchni paszowej, stanowiącą podstawowe kryterium oceny ekonomicznej jej efektywności obliczono jako wartość dochodów w odniesieniu do 1 ha powierzchni paszowej głównej i pozagospodarczej.

WYNIKI

Analizując wielkość i strukturę powierzchni paszowej w poszczególnych fermach bydła mlecznego, zauważa się, że największy udział zajmuje powierzchnia paszowa główna — ok. 60% (tab. 1), obejmująca w

Tabela 1

Wielkość i struktura globalnej powierzchni paszowej w badanych fermach bydła mlecznego i opasowego (w ha i %)

Wyszczególnienie	Powierzchnia paszowa							
	główna		dodatkowa		pozagospodarcza		globalna	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Bydło mleczne								
Podlódów	70,73	53,40	7,75	5,85	53,99	40,75	132,47	100,0
Magdalena	70,09	62,20	—	—	42,59	37,80	112,68	100,0
Korolówka	81,80	61,02	—	—	52,26	38,98	134,06	100,0
Razem	226,62	59,14	7,75	2,02	148,84	38,84	383,21	100,0
Bydło opasowe								
Szczepiatyn	90,32	22,89	44,75	11,34	259,52	65,77	394,59	100,0
Suszków	156,79	43,08	26,20	7,19	181,03	49,73	364,02	100,0
Korolówka	99,15	39,95	6,86	2,76	142,18	57,28	248,19	100,0
Razem	346,26	34,39	77,81	7,73	582,73	57,88	1006,80	100,0

Tabela 2

Wielkość powierzchni paszowej w przeliczeniu na 1 SD bydła mlecznego i opasowego w badanych fermach (w ha)

Wyszczególnienie	Ilość SD	Powierzchnia paszowa na 1 SD			
		globalna	w tym		
			główna	dodatkowa	pozagospodarcza
Bydło mleczne					
Podlódów	115,0	1,15	0,61	0,07	0,47
Magdalena	138,4	0,81	0,50	—	0,31
Korolówka	38,6	1,51	0,92	—	0,59
Razem	342,0	1,12	0,66	0,02	0,44
Bydło opasowe					
Szczepiatyn	447,0	0,88	0,20	0,10	0,58
Suszków	261,9	1,39	0,60	0,10	0,69
Korolówka	161,9	1,53	0,61	0,04	0,88
Razem	870,8	1,16	0,40	0,09	0,67

Tabela 3

Wielkość i struktura dochodów oraz produktywność powierzchni paszowej w badanych fermach bydła mlecznego i opasowego (w zł i %)

Wyszczególnienie	Wartość dochodów						Produktywność		
	produkcja mleka		produkcja żywca netto		produkcja obornika		razem		pow. paszowej zł/1 ha
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	
Podlódów	1 728 702,2	84,59	13 317,7	0,65	301 530,0	14,76	2 043 549,9	100,0	16 385,1
Magdalenka	1 454 383,5	79,71	32 846,2	1,80	337 419,2	18,49	1 824 648,9	100,0	16 189,9
Korołówka	1 149 946,8	82,98	11 578,0	0,84	224 250,0	16,18	1 385 774,8	100,0	10 334,1
Razem	4 333 032,5	82,43	57 741,9	1,10	863 199,2	16,47	5 253 973,6	100,0	13 993,4
				Bydło mleczne					
Szczepiatyn	—	—	5 500 423,1	86,83	834 624,0	13,17	6 335 047,1	100,0	18 108,4
Suszów	—	—	6 671 870,0	91,09	652 372,0	8,91	7 324 242,0	100,0	21 680,9
Korołówka	—	—	2 305 400,0	88,44	301 300,0	11,56	2 606 700,0	100,0	10 801,4
Razem	—	—	14 477 693,1	88,79	1 788 296,0	11,21	16 265 989,1	100,0	17 509,3
				Bydło opasowe					

gospodarstwach: Podlodów i Magdalenka zielonki z motylkowych i kukurydzy, natomiast w Korolówce — zielonkę pastwiskową i siano łąkowe. Natomiast na fermach bydła opasowego największy udział — ok. 58% powierzchni paszowej (tab. 1) zajmuje powierzchnia pozagospodarcza, co oznacza, że żywienie oparte było głównie o pasze z zakupu (mieszanki pasz treściwych, wysłodki i susze z zielonek). Udział pasz pochodzących z powierzchni dodatkowej był niewielki: bydło mleczne — 2,02%, bydło opasowe — 7,73% (tab. 1). W dwu fermach, tj. w Magdalence i Korolówce nie stosowano w ogóle w żywieniu krów pasz pochodzących z powierzchni dodatkowej.

Wielkość globalnej powierzchni paszowej przypadającą na 1 SD należy ocenić jako wysoką (tab. 2). Najwyższy wskaźnik osiągnęło gospodarstwo Korolówka, zarówno w przypadku bydła mlecznego, jak i opasowego — ok. 1,5 ha/1 SD, co wynika ze stosunkowo niskiej produktywności łąk i pastwisk. Najbardziej korzystne wskaźniki osiągnęło gospodarstwo Magdalenka — 0,81 ha na 1 SD bydła mlecznego i gospodarstwo Szczepiatyn — 0,88 ha na 1 SD bydła opasowego. Wielkość tego wskaźnika zależy od produktywności powierzchni paszowej, czyli od poziomu osiąganych plonów roślin paszowych.

Struktura i produktywność powierzchni paszowej w znacznej mierze decydują o poziomie produktywności powierzchni paszowej, czyli o wartości produkcji zwierzęcej z 1 ha. W gospodarstwie Korolówka, gdzie na wyżywienie 1 SD przeznaczona jest największa powierzchnia paszowa, uzyskano stosunkowo najniższą produktywność wynoszącą przy bydle mlecznym 10 334,1 zł na 1 ha i przy bydle opasowym 10 801,4 zł na 1 ha (tab. 3). Pozostałe gospodarstwa uzyskują znacznie korzystniejsze wskaźniki produktywności powierzchni paszowej: bydło mleczne — Podlodów i Magdalenka ok. 16 000 zł na 1 ha, bydło opasowe — Szczepiatyn ok. 18 000 zł i Suszów ok. 22 000 zł na 1 ha. Porównując kierunki produkcji: mleczny i opasowy, należy stwierdzić, że wyższe wskaźniki produktywności powierzchni paszowej uzyskały fermy bydła opasowego średnio o ok. 25%

LITERATURA

1. Jerzak M.: Pojęcie, struktura i ekonomiczna efektywność powierzchni paszowej. *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, nr 2, 1969, s. 29-36.
2. Kaźmierczak M.: Ekonomiczna efektywność powierzchni paszowej dla bydła w gospodarce chłopskiej. *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, nr 6, 1968, s. 67-83.
3. Szlamenicky I.: Baza paszowa i efektywność wykorzystania pasz w produkcji zwierzęcej. *Międzynarodowe Czasopismo Rolnicze*, nr 1, 1972, s. 64-70.

К. Олешек

ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ ПЛОЩАДИ КОРМОВЫХ КУЛЬТУР В ФЕРМАХ МОЛОЧНОГО И ОТКОРМОЧНОГО СКОТА

Резюме

Величину площади кормовых культур для молочного и откормочного скота и ее производительность анализировали на базе материалов происходящих из трех ферм молочного скота — Королювка, Подлѣдув и Магдаленка, и трех ферм откормочного скота — Щепятын, Сушув и Королюка за 1973/1974 г. Величину площади кормовых культур исчисляли по методу М. Ежака [1]. Производительность площади кормов определяли на основании величины доходов (в случае молочного скота — стоимость продукции молока, живого веса нетто и навоза, в случае откормочного скота — стоимость продукции живого веса нетто и навоза) по отношению к 1 гектару основной и внехозяйственной площади кормов.

Проведенные исследования показали, что в кормлении молочного скота ареобладающую часть занимают корма происходящие из основной площади кормов, а в откорме скота — корма происходящие из внехозяйственной площади, т.е. покупаемые (табл. 1).

Величина площади кормовых культур приходящаяся на 1 крупную голову молочного и откормочного скота была высокой, составляя около 1,1 га, при значительных различиях в отдельных хозяйствах (табл. 2).

Производительность площади кормов была выше в фермах откормочного скота, в среднем на около 25%, причем самая низкая была в Королювке, по отношению как к молочному так и откормочному скоту (табл. 3). Это связано с крупной площадью кормов приходящейся на 1 крупную голову скота — около 1,5 га.

K. Oleszek

PRODUCTIVITY OF THE AREA OF FODDER CROPS IN FARMS OF DAIRY AND FATTENING CATTLE

Summary

The size of the area of fodder crops for dairy and fattening cattle and its productivity was analyzed on the basis of materials originating from three farms of dairy cattle — Korolówka, Podlódów and Magdalenka, and of three farms of fattening cattle — Szczepiatyn, Suszów and Korolówka, for 1973/1974. The size of the fodder crop cultivation area was calculated by the method of M. Jerzak [1]. The productivity of the area of fodder crops was determined by the value of income (in case of dairy cattle: the production value of milk, net liveweight and farmyard manure, in case of fattening cattle: the production value of net liveweight and farmyard manure) as related to 1 hectare of the main area of fodder crops in own farm and outside it.

The investigations on this problem have proved that in feeding dairy cattle the highest percentage occupy fodders originating from the main area of fodder crops, while in fattening cattle principally fodder from the area from outside own farm, i. e. from purchase, is used (Tab. 1).

The size of the area of fodder crops per 1 heat of dairy and/or fattening cattlewashigh, amounting to about 1. 1 hectare, at considerable differences in particular farms (Tab. 2).

Productivity of the area of fodder crops was higher in the farms of fattening cattle, on the average by about 25%, the lowest being at Korolówka, in relation both to dairy and fattening cattle (Tab. 3). It is connected with a large area of fodder crops per 1 head of cattle, amounting to about 1.5 hectare.